

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
2.Bf.379/2022/5. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2023. évi április hó 6. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A testi sértés büntette miatt Terhelt1 ellen indult büntetőügyben a Budapest Környéki Törvényszék 2022. október 24. napján kihirdetett 17.B.72/2022/7. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

A végzés ellen az ügyészség, a vádlott és a védő a kézbesítéstől számított nyolc napon belül a Kúriához címzett, de a Fővárosi Ítéltáblán benyújtható fellebbezést jelenthet be.

I n d o k o l á s

[1] A Budapest Környéki Törvényszék 2022. október 24. napján kihirdetett 17.B.72/2022/7. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat - beismerő nyilatkozatának elfogadását követően - bűnösnek mondta ki testi sértés büntetében [Btk.164.§ (1) és (3) bekezdés] és ezért 3 év szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben állapította meg, és rendelkezett arról, hogy a vádlott a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről, és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ítélet ellen az ügyészség jelentett be megalapozatlanság miatt fellebbezést.

[3] A Pest Megyei Főügyészség Nyomozásfelügyeleti, Vádelőkészítési és Vádképviselési Osztály NF.1665-12/2022. számú fellebbezés indokolásában előadta, hogy az elsőfokú bíróság előkészítő ülésen nem hozhatott volna ítéletet, mert a Be. 504. § (2) bekezdés c) pontja alapján a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának az a feltétele, hogy a beismerő nyilatkozatot az ügy iratai alátámasztják, jelen esetben nem áll fent.

[4] Az ütközés mechanizmusa és előzményei nem egyértelműek, a vádlott vallomását a gépkocsi sérülései alátámasztani látszanak, így még a vádlott felmentése is szóba kerülhet. Emellett tanú1 bejelentésének hanganyaga és a tanúvallomás között lényeges eltérés van. Az ütközési sebesség tanú6 szubjektív megítélésén alapul, melyet a sértett és a gépkocsi sérülései nem támasztanak alá.

[5] Ezért a helyes tényállás és minősítés megállapítása kizárólag bizonyítás lefolytatása útján lehetséges.

[6] Megjegyezte, hogy a vádirati tényállás alapján pedig a minősítés nem helytálló, mert annak alapján emberölés büntettének kísérlete látszik megvalósultnak, mely súlyosabb büntetést von maga után. Az elsőfokú bíróság ítéletnek hatályon kívül helyezését és új eljárásra utasítását indítványozta

[7] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.850/2022/6. számú átiratában a fellebbezést fenntartotta.

[8] Álláspontja szerint jelen ügyben a törvényszék a perrendi szabályokat nem tartotta be, abszolút eljárási szabályt sértett. A Be. 608.§ (1) bekezdés h) pontja szerint abszolút hatályon kívül helyezési ok, ha a bíróság a beismerő nyilatkozatot a Be. 504. § (2) bekezdésében írt feltételek hiányában fogadja el, vagy az írásba foglalt ítélet tényállási elemei a bűncselekmény minősítését befolyásoló mértékben térnek el a vádirati tényállástól.

[9] Jelen esetben a nyomozás iratai nem támasztják alá aggálytalanul a vádlott beismerő vallomását. A bíróság a beismerést követően nem intézett kérdéseket a vádlotthoz, ami azért is aggályos, mert a terhelt nyomozati vallomása tagadó, akár a jogos védelmet is magában foglaló vallomás volt. A nyomozás során beszerzett adatok ellentmondásosak a körben, hogy a vádlott fékezett vagy éppen növelte a gépkocsi sebességét, valamint a gépkocsi sebessége vonatkozásában is. Ennek folytán fontos elhatárolási kérdések maradtak nyitva, amelyek bizonyítás felvétele nélkül nem oldhatók fel.

[10] Az eljáró bíróság érvelése téves az ügyészség váddal való rendelkezése tekintetében is, mert az általa hivatkozott jogszabályhelyek csupán azt tartalmazzák, hogy a bíróság csak olyan személy felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeletek, és csak olyan cselekmény miatt, amit a vád tartalmaz. Mindebből az következik, hogy a bíróságot csak a vádban rögzített cselekmény, nem pedig annak minősítése köti, éppen ezt a kérdést rendezzi a vádtól eltérő minősülés megállapíthatósága.

[11] Megalapozatlanul hivatkozott arra is a bíróság, hogy azzal, hogy az ügyész nem módosította a vádat, akadályozta az eltérő minősítés ítéleti szintű megállapítását. Az ügyészségnek ugyanis nincs törvényi kötelessége az eltérő minősülést és ennek folytán a hatáskör hiányát megállapító, és áttételt elrendelő végzés folytán a minősítést megváltoztatni, erre éppen a lefolytatott bizonyítás eredményeképpen lett volna lehetőség.

[12] Téves az az érvelés is, hogy az előkészítő ülésen előterjesztett ügyészi bizonyítási indítvány nem hat ki a beismerő vallomás elfogadására, mert az nem önmagában állt, hanem az iratokból látható ellentmondások feloldására irányul, ami de iure kizárja a beismerő vallomás elfogadását, mert azt az eljárás iratai nem támasztják alá.

[13] Ezen indokok alapján indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét a Be. 608. § (1) bekezdés h) pont alapján helyezze hatályon kívül, és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására.

[14] A fellebbezés megalapozott.

[15] A Budapest Környéki Törvényszék a 2022. október 24. napján tartott előkészítő ülésen a vádlott beismerő nyilatkozatát a Be. 504.§ (2) bekezdésében írtakra figyelemmel elfogadta.

[16] Az előkészítő ülésen jelenlévő ügyész nem tartotta fent a beismerő vallomás elfogadásának esetére a mértékes indítványt.

[17] Az előkészítő ülés jegyzőkönyve szerint a vádlott a Be. 500.§ (2) bekezdése szerinti figyelmeztetés után nyomban beismerő nyilatkozatot tett, és lemondott a tárgyaláshoz való jogáról. A bíróság a vádlottat ezt követően a személyi körülményeire hallgatta ki.

[18] Az, hogy a vádlott a nyomozás során tagadja a bűncselekmény elkövetését, önmagában nem zárja ki a beismerő nyilatkozat elfogadását, de jelen esetben a vádlott a nyomozás során, érdemi, gyakorlatilag jogos védelemre hivatkozó védekezést terjesztett elő.

[19] Ugyancsak nem akadályozza a beismerő nyilatkozat elfogadásának az ügyészi mértékes indítvány hiánya sem (BH.2023.29.).

[20] A Be. 504. § (1) bekezdése értelmében, ha a vádlott a bűnösségét beismeri, és a beismeréssel érintett körben a tárgyaláshoz való jogáról lemond, a bíróság e tény, az eljárás ügyiratai, valamint a vádlott kihallgatása alapján vizsgálja meg, hogy a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát elfogadja-e. A vádlott kihallgatásának azonban minden esetben ki kell terjednie a Be. 504. § (2) bekezdésben meghatározott feltételek vizsgálatára.

[21] A törvényszék e vizsgálatot téves szempontok mentén végezte el, és helytelen jogi érveléssel jutott arra, hogy az eltérő minősülés korábbi bírói megállapítása és az ügyészség által előterjesztett bizonyítási indítványok a rendelkezésre álló iratok tartalmával együtt vizsgálva nem képezik akadályát a beismerő nyilatkozat elfogadásának.

[22] Az elsőfokú bíróság ítéletének [7] bekezdésében kifejti, hogy álláspontja szerint a Be. 504.§ (2) bekezdés c) pontjában írt törvényi feltétel fennállta vizsgálatának a célja az, hogy a vád tárgyává tett cselekményt és a hozzá kapcsolt jogi minősítést az ügy iratai alátámasztják-e, majd ezt a következő bekezdésben tovább gondolva leírja, hogy ha az ügy iratai súlyosabb eredmény megállapítását is lehetővé teszik, de arra vonatkozóan az ügyészség nem kéri a felelősségre vonást, a bíróság a Be. 6.§ (2) bekezdése alapján a vádon túl nem terjeszkedhet.

[23] Ez az álláspont téves. A Be. 495.§ (1) bekezdés b) pontja ugyanis kifejezetten lehetővé teszi, hogy a bíróság végzésével megállapíthassa, hogy a vádirati minősítés szerinti bűncselekmény súlyosabban minősülhet. Ez nyilván csak a tettazonosság keretein belül tehető meg, amely – ahogy arra az ügyészi átirat is hivatkozik – azt jelenti, hogy a bíróság a tényálláshoz van kötve, és nem a minősítéshez. A vádtól eltérő minősülés megállapítása nem jelent az ügyész számára kötelezettséget a vád módosítására, de eredményezheti azt, hogy a

bíróság hatáskörének hiányát állapítja meg, és az ügyet átteszi a magasabb hatáskörű bíróságra. Ebből következően nem minősül a vádon túlterjeszkedésnek az, ha a bíróság a vád tárgyává tett cselekményt a vádtól eltérően minősíti.

[24] Az előkészítő ülésen a terhelt beismerő nyilatkozatának - az egyéb törvényi feltételek fennállása esetén történő - elfogadását követően sem köti a bíróságot a vádirati minősítés.

[25] A bíróságok hatásköre a vád tárgyává tett cselekmény helyes és törvényes minősítéséhez igazodik, függetlenül annak az ügyészség vagy a bíróság általi esetleges téves minősítésétől. A vádlott bűnösségének beismerése ténybeli, a vádiratban foglalt történeti tényeket ismeri el valónak, és a tényállásban megjelölt cselekmény elkövetésében vallja magát bűnösnek.

[26] A beismerés nem a vádiratban írt cselekmény ügyészség általi minősítéséhez igazodik, hanem annak elfogadását jelenti, hogy a vádiratban leírt tények és cselekvések a múltban az ott leírtak szerint megtörténtek, e tények büntetőjogi értékeléséhez szükséges, a bűnösséget megalapozó tudattartalom a terhelt részéről fennáll. A cselekmény ítéletben történő minősítése ennek szükségszerű következménye és nem szükségszerű része.

[27] A bíróságot az ítélet meghozatalakor a vád történeti tényállása köti, attól a tettazonosságot megsértő módon nem térhet el. Az előkészítő ülésen a vádlott beismerő nyilatkozatának elfogadását követően a vádirati tényállás azzal egyezően rögzül és így szolgál az ítélet alapjául.

[28] A bíróság a vádat köteles kimeríteni és azon túl nem terjeszkedhet, ugyanakkor a bíróságot a vád ügyész általi minősítése nem köti. A bíróság az előkészítő ülésen a terhelt beismerő nyilatkozatának törvényi feltételek fennállása mellett történő elfogadását követően sem köteles az ítéletben a vádirati minősítéssel egyező minősítést megállapítani, köteles viszont a tényállásban foglalt cselekményt a törvénynek megfelelően értékelni akkor is, ha az a vádirati minősítéstől eltér. Ez nem von el fellebbezési jogot sem, mert ha a bíróság a vádlott bűnösségét beismerő nyilatkozatát végzéssel elfogadta, a Be. 580. § (2) bekezdése értelmében kizárt a fellebbezés az ítélet ellen a bűnösség megállapítása, illetve a váddal egyező tényállás és minősítés miatt. Ebből azonnal következik, hogy ha a bíróság az ítéletben a vád tárgyává tett cselekmény minősítését a vádiratban foglalt minősítéstől eltérően állapítja meg, az ítélet e rendelkezése jogorvoslattal támadható, mégpedig valamennyi jogosult részéről. (BH2022. 287.)

[29] Jelen ügyben még a törvényszék saját értelmezése szerint sem állt fent a beismerő nyilatkozat elfogadásának a feltétele, ugyanis a vád tárgyává tett cselekményt és a hozzá kapcsolt minősítést az ügy iratai nem támasztják alá. Egy személynek személygépkocsival 50-70 km/h sebességgel fékezés nélkül, szándékosan történő elgázolása, majd pedig egy ásóval az elgázolt sértett felé „agyönütlek”, „megdöglesz” kijelentésekkel történő közelítés túlmutat a testi sértési szándékon.

[30] Az erre a tényállásra vonatkozó beismerő vallomást azonban az ügy iratai sem támasztják alá, a vádlott jogos védelemre hivatkozott, a tanúk vallomásai közötti ellentmondást a nyomozás során nem oldották fel, meglehetősen példátlan módon a rendkívül magas elütési sebesség pusztán egy tanúvallomáson alapul, sem műszaki, sem orvosszakértői vélemény nem érintette ezt a kérdést, műszaki szakértő nem is került kirendelésre, az orvosszakértői vélemény pedig a maradandó fogyatékoság vonatkozásában egy éven túli ismételt vizsgálatot javasolt.

[31] Ebből tehát látható, hogy a vádlott beismerő nyilatkozatát az ügy iratai nem támasztják alá. A vádemeléssel a bíróságot terheli a tényállás megállapításának a kötelezettsége, és az eljárás mihamarabbi befejezéséhez fűződő célszerűségi szempontok nem írhatják felül a megalapozott tényállás megállapításának a követelményét. Nem is ez volt a jogalkotó szándéka, hiszen azért állította korlátként a Be. 504.§ (2) bekezdésének c) pontjában írtakat.

[32] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a vádlott beismerő nyilatkozatának az elfogadására a Be. 504.§ (2) bekezdés c) pontjában írtak megsértésével került sor, ezért a Be. 608.§ (1) bekezdés h) pontja alapján az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

[33] A megismételt eljárás során különös figyelemmel kell vizsgálni, hogy a vádlott beismerő nyilatkozatát az ügy iratai alátámasztják-e, és ennek alapján dönteni annak elfogadhatóságáról.

[34] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 627.§ (1) bekezdés a) pontja biztosítja.

Budapest, 2023. április 6. napján

dr. Magócsi István
a tanács elnöke

Radnainé dr. Solymosi Viktória
előadó bíró

dr. Kósa Zsuzsanna
bíró